

Slimmer door motorisch leren

Marian Slangen

Slimmer door motorisch leren

Spelen maakt leren
makkelijker en uitdagender

Colofon

Titel	Slimmer door motorisch leren – spelen maakt leren makkelijker en uitdagender
Auteur	Marian Slangen
Illustraties	Susan van der Veer
Vormgeving	Arjen Bakker De Pinne
Druk	Printforce, Culemborg
ISBN	9789403874166

© 2026 Marian Slangen, alle rechten voorbehouden

Dit boek draag ik op aan alle kleuters die ik heb gezien tijdens mijn werk, in de praktijk en op de scholen.

Het leven is net als een spel.
Eerst moet je de spelregels leren,
en dan kun je het beter spelen dan wie dan ook.
Albert Einstein

Inhoudsopgave

Inleiding	9
DEEL I De praktijk	13
1 Praktijk gekoppeld aan de zomer	19
Hinkelbaan	20
Een parcours met pylonen	22
De zandbak	24
Spelen met water	26
Klim- en klautermateriaal	28
Ballen, pittenzakjes en ballonnen	30
Springtouw of elastiek	32
Hoepels en blokken	34
2 Praktijk gekoppeld aan de herfst	37
Regenplassen	38
Eekhoorn, eekhoorn, met je lange staartje	40
Indiaas weven of maak een spinnenweb	42
Dennenappeltoernooi	44
Handdoekentennis	45
Speld in een hooibergspel	46
Voorwerpen raden	47
Mag ik even voelen?	48

3 Praktijk gekoppeld aan de winter	49
Beeldhouwersspel	50
Sneeuwpopspel 1 en 2	51
Hand tegen hand duwspel	52
Vlijtige eekhoortjes	53
Binnenstebuiten	54
Vliegend tapijt	55
Bloemenfles	56
Kerststerren	57
4 Praktijk gekoppeld aan de lente	59
Kikker- of ooievaarspel	60
Bal doorgeven met lichaam	61
Slangenwedstrijd	62
Zak-huppel-bal	63
Bergrollen	64
De vos was hier	65
Het koekoeksei	66
Ballonnenjacht	67
DEEL II: Theorie	69
De ontwikkeling van vaardigheden	70
Zintuigelijke vaardigheden	74
Hersenen	76
Cognitie en executieve functies	80

Nawoord	83
Dank	84
Bibliografie	85
Over de auteur	90

Inleiding

Dit boek is ontstaan vanuit mijn jarenlange ervaring als kinderfysiotherapeut tijdens het werken met kinderen in het basisonderwijs. Ik heb ervaren dat bewegend leren kinderen uitlokt tot spel en omgekeerd: spelen kan ook leiden tot bewegen, wat kan helpen bij het leren.

Ook de kinderen vanaf twee, drie jaar die ik zag in het medisch kinderdagverblijf het Kabouterhuis, kwamen tot bewegen door middel van spel. Verbeteren van de motoriek gaf hen meer zelfvertrouwen en er ontstond meer samenspelen met andere kinderen.

Mijn praktijkervaring heeft mij geïnspireerd dit boek te schrijven, met daarbij de oproep aan kleuterleerkrachten het bewegen meer in te zetten om kleuters op een andere manier cognitieve taken aan te leren. Het aanleren van cognitieve taken door middel van bewegen kan kleuters helpen deze taken zowel beter te grijpen, als te onthouden. In het Kabouterhuis kwamen vooral kinderen met problemen in hun gedrag. Door bewegend leren in te zetten, veranderde hun gedrag; kinderen konden het beter reguleren.

Kleuters die op de basisschool beginnen, hebben soms moeite met drukke klaslokalen met veel leerlingen en weinig rust en reinheid.

Dat kan zich ook vertalen in ander of ongewenst gedrag.

Leerkrachten zien soms dat kinderen in hun bewegen achter-blijven ten opzichte van andere kinderen. Veel kleuterleerkrachten op basisscholen geven aan geen kennis (gekregen) te hebben tijdens de opleiding over de normale motorische ontwikkeling van kleuters.

Enkele leerkrachten met wie ik werkte hadden vragen over sensorische integratie of sensorische informatieverwerking. Een van de vragen is of het gedrag van een kind te verbeteren is als het begeleiding krijgt met behulp van sensorische informatieverwerking.

Over de motorische ontwikkeling van kleuters in relatie tot bewegend leren zijn bij mijn weten geen boeken verschenen, in tegenstelling tot de leerlingen vanaf groep 3. Over sensorische informatieverwerking zijn voor scholen wel boeken geschreven, met informatie die te gebruiken is in de praktijk. Het lezen en dan toepassen in de praktijk is echter iets anders, ook omdat de verbinding met de ontwikkeling van